

Kerst in Essen

Van Roelof Smit verscheen eveneens bij
Ambo|Anthos *uitgevers*

De dubbele waarheid
De liefde zelf

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Roelof Smit

Kerst in Essen

Ambo|Anthos
Amsterdam

Heldendom kost weinig moeite, geluk is moeilijker.

ALBERT CAMUS

ISBN 978 90 263 7288 9

ISBN 978 90 263 7289 6 (e-book)

© 2019 Roelof Smit

Deze uitgave verscheen eerder bij Uitgeverij Podium
Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn
niet toegestaan

Omslagontwerp Studio Rubio

Omslagillustratie © Laura Herrera/Stocksy

Foto auteur © Dirk-Jan van Dijk

Ambo|Anthos *uitgevers* vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

FERNANDO

Het leek me dat de normen en waarden die ik van mijn ouders had meegekregen ook golden voor Grindr. Afspraak is afspraak, al was het andere aanbod nog zo verleidelijk. Veel jongens zouden geen moment hebben getwijfeld. Zij zouden Fernando hebben geblokkeerd en zijn ingegaan op de uitnodiging van de jongen zonder T-shirt. Was ik maar zoals zij. Was ik maar minder goed opgevoed.

Maar nee, ik ging gewoon naar het terras op de glazen boot. Ik had dat café, waarvan geen Leidenaar wist hoe het heette, nota bene uitgekozen vanwege de romantische locatie aan de Prinsessekade. Dat kon niet verhinderen dat ik Fernando bekeek zoals ik gewend was geraakt jongens te bekijken. Ik vergeleek hem met de jongen die ik had afgewezen, ik checkte of hij wel voldoende leek op de foto's die hij me had gestuurd. Ik schatte in of ik met hem naar bed wilde.

Hij viel me niet tegen. Zijn overhemd stond twee knoopjes meer open dan gepast, het bruine poeder kon zijn puistjes niet verbergen, maar zijn glimlach was mooi. Zijn ogen waren smal, maar dan niet op de Aziatische maar op de Latijns-Amerikaanse manier. De onmiskenbare gelaatstreken van Inca's, Maya's of Azteken of welke stam er vroeger ook heerste in de streek waar hij vandaan kwam. Dit was geen halfbloedje, dit was een echte latino. Met zijn kleine ogen keek hij me verlegen aan.

Fernando's Engels was hooguit redelijk. Zijn accent was een stuk charmanter dan het mijne, maar ik verstond hem niet altijd. We praatten even in het Spaans en hij complimenteerde mij uitvoerig. We praatten even in het Nederlands en ik kon

hem niet complimenteren. Zijn accent werd nog zwaarder en zijn verlegenheid nog groter. Hij was het aan het leren, zei hij, maar het was moeilijk. Ik vroeg hem hoelang hij hier al was. Fernando keek naar de grond. Twee jaar.

Het was eenvoudig om mij op mijn gemak te voelen bij een jongen die ik in twee talen de baas was op een terras dat meer dan een oceaan verwijderd was van zijn geboortegrond. Aan het eind van de avond liepen we nog wat door de stad. Ik gaf hem mijn trui en toen dat in de wind boven op de Burcht niet voldoende bleek, trok ik hem tegen me aan. Na de eerste kus vroeg hij me naar mijn sterrenbeeld. Stier, zei ik, omdat je op zulke vragen nu eenmaal antwoord geeft. De volgende keer zou hij voor me koken, zei hij. ‘*Well played*,’ reageerde Simone later die avond, want zoals altijd belde ik mijn zusje om verslag uit te brengen. ‘De weg naar het hart van de Stier gaat door de maag.’

In de eenentwintig jaar na zijn geboorte had Fernando Luis Díaz Acevedo in Guatemala gewoond. Zes keer had hij een mes op zijn keel gehad, één keer een pistool tegen zijn slaap. Zijn moeder vertrok naar Miami toen hij acht jaar oud was. Voor twee weken, zei ze op het vliegveld. Hij wist dat ze nooit meer terug zou komen. Een half jaar later stapte zijn vader zonder iets te zeggen op de motor. Fernando en zijn broertje woonden bij hun grootouders, bij hun tante en al snel met zijn tweeën. Niemand zat er echt op te wachten de twee verlaten kinderen groot te brengen.

Zijn familie wist van zijn geaardheid, maar sprak er alleen achter zijn rug over. Behalve dan zijn grootvader, die hem op dronken avonden vroeg wat hij in zijn kont stopte als hij masturbeerde. Fernando werd verschillende keren verliefd, maar de mannen van wie hij hield kozen uiteindelijk altijd voor hun vrouw.

Hij droomde van Europa en belandde in Luxemburg. Jacques was meer dan twee keer zo oud en meer dan een miljoen

keer zo rijk. Fernando ging alleen nog terug naar Guatemala om afscheid te nemen van zijn broertje, de enige persoon die onvoorwaardelijk van hem hield. Daarna leefde hij een jaar lang in ongekende weelde. Waarom het misging tussen hem en Jacques ben ik nooit te weten gekomen, waarom hij vervolgens in Leiden ging wonen evenmin.

Op een zaterdagavond dronken we dood bier in de Montmartre. Joling en Hazes voerden er de boventoon, en toch was het Fernando's favoriete Amsterdamse bar. De barman deed alsof hij hem een tongzoen gaf. Een kale man begroette hem intiem zonder mij een blik waardig te gunnen. Een ander legde zijn handen op zijn heupen en knoopte een praatje aan.

Hij onderging het allemaal. Bleef vriendelijk. Te vriendelijk. Hij zag mijn chagrijn. Maar de barman kende hij al lang, zei hij. Die maakte altijd dit soort grapjes. Met de kale man had hij ooit een date gehad en daarna hadden ze nooit meer afgesproken. De derde man kende hij niet. Fernando had hem uitgelegd dat hij met mij was. Ik hoorde het fronsend aan. 'Je bent beschermend, nietwaar?' vroeg hij me. Ik kon het niet ontkennen. Hij legde zijn hand op mijn knie. 'Dat dacht ik al. Dat vind ik fijn.'

Ik zag hem twee keer per week. Dan masseerde ik zijn bijna perfecte lichaam, met alleen op de buik een heel klein beetje vet, een subtiele verwijzing naar zijn voorliefde voor Oreos. We deden het op de bank, omdat zijn bed zo kraakte. De hele nacht stond er zachtjes muziek aan. Geruststellende Spaanse klanken, ik herkende Mercedes Sosa. 's Ochtends bakte hij eieren.

Na het ontbijt praatten we. Soms in het Nederlands, om te oefenen, meestal in het Engels. We zaten dan tegenover elkaar aan zijn eettafel. Hij legde zijn voeten tussen mijn dijen en ik streelde ze terwijl hij over zijn leven vertelde. Hij hield vol dat hij zijn moeder niets kwalijk nam. Zijn vader was een klootzak die altijd met andere vrouwen bezig was. Zijn moeder kon de

zorg voor twee kinderen niet aan en dus was het begrijpelijk dat ze vertrok. Ze had geen keus, zei Fernando. Hij keek me niet aan.

Hij vertelde over zijn broertje. Julio was nu groot en sterk, zei hij trots. De meisjes stonden voor hem in de rij. Toch maakte hij zich nog steeds zorgen. Want Julio was opvliegend en zag geen gevaar. Hij liep met zijn smartphone in zijn hand over straat en zou hem nooit weggeven, pistool of geen pistool.

In een land met gemiddeld zestien moorden per dag was het slechts een kwestie van tijd voordat Fernando ook zijn broertje zou verliezen, dacht ik. Hij vertelde over een klasgenote die ooit ontvoerd was door een bende. Ze hadden haar voor iemand anders aangezien, de dochter van een rijke zakenman. Toen ze ontdekten dat ze de verkeerde hadden, schoten ze haar dood. Een buurman van Fernando en Julio was taxichauffeur. Hij bracht de broertjes regelmatig met de auto naar school. Op een dag reed hij een verkeerde wijk in. Zijn lichaam is nooit gevonden.

Wanneer hij het echt moeilijk vond om over iets te praten, vroeg Fernando me om op de bank te gaan liggen. Hij kroop dan tegen mij aan en legde zijn hoofd op mijn borst. Zo vertelde hij me over zijn honden. Hij had er twee: een grote en een kleine. De grote ging altijd onder zijn bed liggen. Als hij keek, gromde ze goedaardig. Hij deed het na. Dat geluid maakte hij ook als ik me 's ochtends uit zijn omhelzing losmaakte om te gaan werken of als ik chagrijnig tegen hem deed. Na een avond in de kroeg trapte zijn opa haar dood.

De kleine hond ontsnapte een keer. Kilometers rende Fernando achter haar aan, waardoor ze dacht dat ze aan het spelen waren. De hond rende de weg op, de auto remde niet. Dat doen ze niet in Guatemala. Ik sloeg een arm om hem heen. Ik luisterde. Mijn tranen kon hij niet zien.

Ik vroeg hem zoals je dat in de brugklas zou doen. Als ik het Engelse woord voor verkering had gekend, had ik dat misschien wel gebruikt, al zou hij dat dan niet begrepen hebben.

Natuurlijk was het te vroeg. Mijn vrienden zeiden het, Simone zei het, Fernando zei het zelf ook. En ik wist het. Ik was niet naïef. Ik wist heel goed met welke trauma's hij worstelde. Hij had me alles verteld of in ieder geval genoeg om gewaarschuwd te zijn. De waarheid is dat het mij niet uitmaakte. Ik wilde een relatie.

Fernando zei ja, dus veranderden er dingen. Niet dat de liefde meteen voorbij was. Die nam nog steeds toe. Maar het kleine geluk verdween wel. Er was niet altijd meer tijd voor gebakken eieren bij het ontbijt. We gingen vaak meteen naar bed als we elkaar 's avonds zagen. Het samenzijn werd gewoner en vertrouwder.

Stap voor stap probeerde ik alle puzzelstukjes van zijn leven in Guatemala te leggen. Ik oefende op namen van familieleden en vrienden, maakte een tijdslijn van zijn jeugd. Ik informeerde zelfs naar de mannen. Zij waren ver weg en voor mijn gevoel lang geleden, al viel dat objectief beschouwd wel mee. Maar zij waren een deel van zijn vorige leven, en vormden daarom geen gevaar voor mijn geluk.

Naar Jacques vroeg ik nooit, en Fernando noemde hem alleen als het niet anders kon. Hoewel hij in een ander land woonde, was hij veel te dichtbij. De man die met zijn handen het lichaam van Fernando net zo had gestreeld als ik nu deed. Die met zijn oudemannenadem zijn tong in de mond van Fernando had gestoken. Die dat misschien nog steeds wel deed als

Fernando hem bezocht. Ik kon het gevoel niet onderdrukken dat Jacques een zekere macht over hem had.

Feit was dat Fernando naar Luxemburg ging als Jacques dat wilde en dan minstens een weekend wegbleef. Hij stuurde me wel berichtjes en hij belde ook. Toch kon ik het idee dat ze avond na avond in een sterrenrestaurant dineerden nauwelijks verdragen. Dat Fernando 's nachts onder de lakens kroop, kwetsbaar en aantrekkelijk, zo voor het grijpen, maar in ieder geval, dat bleef ik mezelf althans voorhouden: in de logeerkamer. Als hij terugkwam, was hij steevast overladen met cadeaus. Kleding, schoenen, tassen, parfum, make-up, alles van de duurste merken. Op een dag liet hij me een grote teddybeer zien die hij van Jacques had gekregen, zodat hij 's nachts iets kon vasthouden, en die hij liefkozend Carlitos had genoemd.

Jacques wist niet dat Fernando al iets had om 's nachts vast te houden, mij namelijk, en dat wilde hij graag zo houden. Het was een stilzwijgende afspraak die ze hadden gemaakt: nieuwe mannen zouden niet ter sprake komen. Ze wilden elkaar niet onnodig kwetsen. Zou het hem pijn doen als Jacques een nieuwe vriend kreeg, vroeg ik hem, en ik durfde eigenlijk niet in zijn ogen te kijken om het antwoord te lezen. Maar tot mijn verbazing was zijn ontkenning overtuigend.

Ik haatte Jacques, die jaloerse oude man die zo goedkoop gul kon zijn met het fortuin waarvoor hij ongetwijfeld nooit iets had hoeven uitvoeren. Ik haatte de belachelijke teddybeer in Fernando's bed. Eigenlijk wilde ik Fernando vragen om niet meer met zijn ex om te gaan, maar zo'n man wilde ik niet zijn. Bovendien was ik bang dat hij die keuze helemaal niet kon maken.

Die angst bleek terecht. Ik vroeg Fernando hoe het mogelijk was dat hij zonder baan de huur kon betalen van zijn ruime appartement aan de Hooigracht, om de hoek van de Hooglandse Kerk nog wel. Ik kleepte mijn vraag voorzichtig in, dat het

misschien brutaal was maar dat het toch wel goed was als ik zulke dingen wist nu ik zijn vriendje was.

Vurig hoopte ik dat hij zou vertellen dat zijn moeder het gemaakt had in Miami en dat ze nu in staat was hem financieel te ondersteunen, als compensatie voor het feit dat ze hem als kind had achtergelaten in een levensgevaarlijk land. Ik hoopte dat hij zou vertellen dat hij in Guatemala een bijbaan had gehad die zo goed betaalde dat hij had kunnen sparen en dat hij nu van dat spaargeld leefde tot hij een baan zou vinden die echt bij hem paste. Ik hoopte dat hij ooit een prijs had gewonnen bij een of andere loterij.

Ik kreeg het antwoord dat ik vreesde: 'Jacques maakt elke maand een bedrag over.' Ik zweeg, hoewel ik eigenlijk niet wilde dat hij verder zou praten. Ik moest er niks achter zoeken. Hij dacht dat Jacques hem vanwege het leeftijdsverschil een beetje als een zoon beschouwde. Zich verantwoordelijk voor hem voelde. En hij kon het geld toch makkelijk missen. Fernando zag mijn gezichtsuitdrukking en de tranen sprongen in zijn ogen. Ik moest niet oordelen, zei hij, want ik had nooit in zijn situatie gezeten en kon me er ook geen voorstelling van maken.

Ik wilde niet dat hij huilde. Althans, ik wilde niet dat ik degene was die hem aan het huilen had gebracht. Als iemand anders, Jacques voorop, hem zou kwetsen, mocht hij huilen zoveel hij wilde en dan zou ik hem zijn hoofd op mijn borst laten leggen en hem troosten tot hij sliep. Maar nu haastte ik me om hem in mijn armen te nemen en te zeggen dat ik er inderdaad niet over kon oordelen maar dat ik liever had gehad dat hij het me eerder had gezegd. Dat snapte hij.

Zo maakte de officiële status van onze relatie dat de jaloezie vrij spel kreeg. Tot dan toe hadden we slechts plezier en hoopte ik dat er geen andere mannen waren, hoewel ik dat op geen enkele manier kon afdwingen. Nu kon ik dat nog steeds niet,

maar eigende ik me het recht op zijn exclusieve liefde wel toe.

Toch was de jaloezie niet eens de grootste verandering. Dat waren de onuitgesproken verwachtingen: dat hij mijn ouders en Simone zou ontmoeten, dat hij mijn vrienden zou ontmoeten, dat hij met Kerst en Oud en Nieuw bij mij zou zijn.

Twee dagen na Kerst deelde Fernando me mee dat hij met Oud en Nieuw naar Parijs ging. Hij zei het terloops, in een mislukte poging om het klein te houden. Die geacteerde non-chalante irriteerde me. 'Maar je zou bij mij zijn,' zei ik. Ik verafschuwde de zwakke klank van die woorden.

'Ik weet het, Mark,' zei hij. Het speet hem. Zijn vrienden hadden hem uitgenodigd om Oudejaarsavond in Parijs te vieren. Hij had eraan toe kunnen voegen dat ik hem dat toch moest gunnen, of dat hij me natuurlijk om middernacht zou bellen of dat hij het volgend jaar wél met mij zou vieren. Hij had kunnen liegen dat hij al ja had gezegd voordat hij me leerde kennen, maar het totaal vergeten was, en dat het ticket nu al geboekt was. Maar als Fernando een ruzie met mij vermoedde, hield hij het kort.

Ik vroeg door. Welke vrienden? Waarom Parijs? Hoelang? Zijn antwoorden (met Jacques en diens vrienden, omdat daar een feest was waar Jacques graag heen wilde, een paar dagen maar, dus we zouden snel weer samen zijn) maakten het er niet beter op.

Fernando koos nu voor de tegenaanval. Ik kende Jacques helemaal niet. Ik moest niet zo jaloers zijn en erop vertrouwen dat hij van andere mannen zou afblijven. Er zou heus niks gebeuren. Toen hij zag hoe ongelukkig ik hem aankeek, werd hij milder. Hij snapte echt wel dat ik het jammer vond en het speet hem dat hij onze afspraak moest afzeggen en hij hoopte dat ik begreep dat Oud en Nieuw in Parijs toch wel iets speciaals was. Hij liet zijn vinger over mijn borst glijden. Ik was de enige voor hem, dat wist ik toch.

Ik liet me door hem knuffelen. Eerst met tegenzin, maar ik werd verleid door zijn licht spottende lach die me zei dat mijn drang om hem te beschermen lief maar onnodig was. Ik keek naar die glimlach en even geloofde ik het. Even zag ik een jonge man die op zijn eigen manier sterk was, die door het leven op de proef was gesteld en dat allemaal had doorstaan.

Ik liet de bezorgdheid weg knuffelen, maar de teleurstelling bleef en de jaloezie en de argwaan bleven ook. Ik was niet zo jaloers dat ik hem geen privéleven gunde, zo hield ik mezelf voor. Het was puur en alleen Jacques. De man die Fernando met zijn geld en cadeaus geraffineerd afhankelijk van zich had gemaakt. De man die niet mocht weten dat ik bestond. De man die daarom nog steeds dacht dat hij het recht had om aan mijn vriendje te zitten. Hoewel hij, zo reëel was ik dan ook wel weer, dat ook zou denken als hij wel van mijn bestaan op de hoogte was.

Ik stelde het me allemaal voor. Jacques die in het duurste hotel van Parijs een suite voor Fernando en zichzelf had geboekt. Ik zag hem de champagne openen terwijl Fernando zich naakt in de jacuzzi liet glijden. Ik zag hem met zijn lompe handen onder water naar het zachte lichaam van Fernando graaien en daarna ook in bed en zelfs in de lift en in de taxi en opnieuw in bed. Ik zag hem over zijn hoofd aaien terwijl hij tegen andere mannen van zijn leeftijd opschepte over 'zijn jongen', in het Frans, zodat Fernando het niet verstond en er niet tegen in kon brengen dat hij helemaal niet van hem was maar van mij. Ik zag de andere mannen verlekkerd naar Fernando kijken. Ik zag hoe jaloers ze waren op Jacques, onwetend dat ik degene was op wie ze jaloers zouden moeten zijn.

Ik probeerde de beelden uit mijn hoofd te krijgen, want Fernando ging naar Parijs, daar was niets aan te doen. Het lukte niet. Ik kreeg nachtmerries. Niet over jacuzzi's en champagne, maar over andere dingen. Dingen die Fernando over-

kwamen. Dingen waartegen Jacques hem niet kon beschermen, al gaf ik hem in mijn dromen nog wel het krediet dat hij dat probeerde.

Om vijftientig over twaalf kreeg ik een berichtje van Fernando. Gelukkig nieuwjaar, bellen lukt niet, hopelijk is het leuk, hier is het geweldig, ik mis je, dikke kus. Het was het hoogtepunt van mijn avond. Hij dacht aan me.

Mijn vrienden haalden me over toch de stad in te gaan. Ik dronk. Ik danste met ze in De Kroon en ik slaagde erin me geen zorgen meer te maken. De volgende ochtend werd ik misselijk wakker in mijn eigen bed. Mijn kleren lagen verspreid door de kamer. In mijn broekzak vond ik mijn telefoon. De batterij was leeg. Hij had me bij terugkomst in het hotel vast een berichtje gestuurd. Misschien was hij al wel wakker, het was half twaalf. Ik legde mijn telefoon aan de oplader en liet me achterover op bed vallen. Ik probeerde de pijn in mijn buik te negeren, de pijn die me wilde zeggen dat Fernando vannacht seks had gehad met Jacques.

Toen mijn telefoon eindelijk was opgestart, stroomden de berichtjes binnen. De hele wereld wenste me een gelukkig nieuwjaar, maar van Fernando was er niets. Niet op WhatsApp, niet op Facebook en ook geen sms. Ik kon niet zien hoe laat hij voor het laatst online was geweest, want die optie had hij uitgeschakeld.

Er moest een goede reden zijn. Als ik nog even door zou slapen, zou ik daarna wel een berichtje van hem hebben. Maar ook na een paar uur was er niks. Ik belde, ik appte, ik sms'te, ik kreeg geen antwoord.

Wanneer de bezorgdheid omsloeg in paniek, weet ik niet meer precies. Ik wilde die klootzak van een Jacques bellen, maar ik had zijn nummer natuurlijk niet. Ik wilde wie dan ook

bellen, maar ik had geen idee. Niemand zou mij bellen, dat besefte ik ook. Fernando had mij zorgvuldig geheimgehouden. Voor Jacques, maar ook voor zijn vrienden, voor zijn moeder en voor zijn broertje. Niemand wist van mijn bestaan.

Na drie dagen probeerde ik alles wat ik kon bedenken. Ik ging langs bij zijn bureaus. Ik belde de politie en de ziekenhuizen in Parijs. De gemeente. De ambassades van Guatemala in Frankrijk en Nederland. Fernando's favoriete kroegen. Ik zocht in zijn vriendenlijst op Facebook naar familieleden en stuurde ze berichtjes. Ik deelde zijn foto via Facebook en gaf hem op als vermist. Ik controleerde aan één stuk door of ik hem online zag. Ik bleef zijn voicemail inspreken.

De dagen kropen voorbij. Mijn vrienden probeerden me af te leiden en gaven tips hoe ik erachter kon komen wat er was gebeurd. Simone bedacht tientallen scenario's waarin Fernando ongedeerd zou opduiken. Soms waren ze zo vergezocht dat we erom moesten lachen, waarna we direct weer in huilen uitbarstten.

Ze zeggen dat ouders van een vermist kind binnen vierentwintig uur zo wanhopig zijn dat ze opluchting voelen als ze het overlijdensbericht krijgen. Ik weet niet hoe het is als het om je kind gaat, maar opgelucht was ik zeker niet toen ik op de ijskoude ochtend van 8 januari een Messenger-bericht van zijn tante Cristina opende. Mijn Spaans was goed genoeg om te begrijpen wat erin stond.

Beste Mark, ik ben een tante van Fernando. Je schreef me dat je je zorgen om hem maakt. Het doet mij vreselijk verdriet je te moeten vertellen dat Fernando niet meer leeft. In de nacht van de jaarwisseling was hij betrokken bij een auto-ongeluk. Hij was meteen weg en heeft geen pijn gehad. Zou jij zijn andere vrienden in Nederland willen inlichten? Moge God ons troost bieden.